

дохождахъ и захласвахъ ся да глѣдѣть на стройно-то ходеніе и пр. на ученицы-ты, а за по́-нуждно-то и не помышлявахъ; а пакъ дѣтца-та ходяхъ въ училище за тоя гдѣ-то вѣе: да зѣпать изъ прозорцы-ты и да учять всичко на изусть — папагалскы! па днесъ караны утрѣ біены изгубять волюж и за училище и за ученіе, обдрѣгнжть и на бой и на выкове и излжкуютъ ся, та вмѣсто да бжджть повече и повече благонравны и послушны дѣтца а тѣ станжть тврѣдоглавы и непослушны хайманы. Ей само това е причина-та, гдѣ-то едно 7—8 годишно дѣте, учено по тжж методж, вмѣсто да изучи най-много за шесть мѣсяцы таблицы-ты ѝ, та да ся научи на свободно прочитаніе и писмо, а то прѣбываше училищны-ты прагове и шесть години безъ да може нито нмя-то си да срѣче и напише! — За въ тоя видъ училища ся почиташе за ученъ учитель тоя, кой-то по́-умѣеше да врьти дѣтца-та *на шалимъ*, а за ученіе нѣмаше ни спомянь. Изъ тия училища ся изврѣли фалага-та, ала прѣчки-ты ся носяхъ на снопове и плѣсницы-ты колко дѣтца сж изобезумили на колко дѣтца ся е поврѣдило здравіе-то отъ плашеніе, и затваряніе въ тъмници-ты, кон-то заедно съ новы-ты училища ся изградихъ вжду по *новъ начинъ* — по́-широки и по́-ягкы!

По едно врѣмѣ до тия взаимноучителны училища изникнхъ и другы така нарѣчены *главны училища*. Тия испрьво бѣхъ това: въ еднж стаж до взаимно-то училище учитель-тъ отдѣляше оныя отъ ученицы-ты, кон-то *прѣминувахъ криво-лѣво* таблицы-ты, та имъ прѣдаваше пѣкъ отъ грѣцкый языкъ нѣчто като басны или др. т. приказкы, или пакъ *исалшикъ* и нѣчто отъ черковны работы, и то всичко пѣши и все на изусть четено само да ся не минува врѣмѣ-то напраздно! въ това врѣмѣ учитель-тъ поставяше главный показватель и да зема и да дава съ ученицы-ты у взаимно-то училище, гдѣ-то въ онжж вавилоніж, отъ выкове-тѣ, отъ прахове-тѣ и отъ боеве-тѣ въ това врѣмѣ не щемѣ по́-лоше нѣчто както по тѣлесно-то здравіе така и по нравственно-то въспытаніе на малкы дѣтца: а пакъ като дойдеше учитель-тъ бой-тъ и страхове-ти отъ него бѣхъ несказани! Испослѣ работа-та на учителя попорасте въ главно-то училище, та той вече не можаше да влиза въ друго врѣмѣ въ взаимно-то училище освѣнь при отпушчаніе